

Anvisning till stödmyndigheterna om genomförande av revisions- och tillsynsåtgärder i faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF)

1.1 Stödmyndighetens roll och ansvar vid beviljande, utbetalning, tillsyn och rapportering av stöd

I förvaltningen av faciliteten och i beviljandet av finansiering betonas ur kommissionens synvinkel i synnerhet förebyggande av allvarliga oegentligheter, det vill säga bedrägerier, korruption, intressekonflikter och missbruk av stöd samt upptäckt och korrigerande av dessa. Därför ska stödmyndigheterna ha tillräckliga metoder för att förebygga och upptäcka ovan nämnda omständigheter när de beviljar och betalar ut stöd. Dessutom ska stödmyndigheterna sörja för åtgärderna för tillsyn/revision av stödmottagarna och sin egen interna kontroll, med hjälp av vilken man kan upptäcka felaktiga förfaranden och vidta korrigerande åtgärder.

De statliga myndigheter som beviljar stöd i form av ekonomiskt stöd och de rättspersoner som utför de uppgifter som hör till statsbidragsmyndigheten för genomförandet av planen för återhämtning och resiliens ansvarar för beviljande av, utbetalning av, uppföljning av, tillsyn över och återkrav av stödet samt andra åtgärder i efterhand såsom föreskrivs i statsunderstödslagen eller enligt vad som fastställs speciallagstiftningen gällande stöd genom ekonomiskt stöd. Tillämpningen av unionens rätt och den nationella lagstiftningen på de stöd som beviljas ur faciliteten för återhämtning och resiliens ingår i de uppgifter som den myndighet som beviljar stödet redan har enligt gällande lagstiftning. Detta gäller också tillsynen över att det inte förekommer dubbel EU-finansiering för det projekt som får stödet. När stödmyndigheterna beviljar finansiering ska de kontrollera hos den sökande huruvida den har ansökt om eller fått annan EU-finansiering för genomförandet av projektet. Om den sökande får annan EU-finansiering för att genomföra projektet, ska stödmyndigheten följa upp användningen av överlappande finansiering genom att utnyttja de datasystem som den använder och samarbeta med andra finansiärer.

Stödmyndigheten ska följa upp användningen av stödet och anmäla de separat fastställda och föreskrivna uppgifterna om uppföljning av stödet till Statskontoret för den centraliserade nationella uppföljningen av genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens. Dessa uppgifter är bland annat:

- uppgifter om rapporteringen av målen för åtgärderna
- uppgifter från gemensamma indikatorer
- uppgifter som rapporteras i samband med begäran om utbetalning
- uppgifter i samband med tillsyn/revisioner.

Stödmyndigheten ansvarar också för att uppgifterna om användningen av stödet och hur de mål som ställts upp för stödet uppnåtts samt om tillsynen över stödet och revisionen av det som anmäls till Statskontoret är kompletta och felfria och motsvarar innehållskraven i Statskontorets centraliserade informationssystem. Stödmyndigheterna ska utföra tillräckliga tillsyns-/revisionsåtgärder för den finansiering som den beviljat. Sådana åtgärder kan vara bland annat administrativa revisioner som utförs i samband med ansökan om utbetalning och revisionsbesök på plats hos stödmottagaren. Syftet med tillsyns-/revisionsåtgärderna är att producera information om att stödmottagaren har använt den beviljade RRF-finansieringen på ett ändamålsenligt sätt samt följt finansieringsvillkoren i RRF-förordningen och den nationella lagstiftningen och stödmyndighetens finansieringsvillkor. Dessutom ska stödmyndigheterna ha ett system för intern kontroll som förebygger missbruk av finansiering, intressekonflikter och korruption.

27.5.2022

Stödmyndigheten ska inom en av finansministeriet utsatt tidsfrist till ansvarsområdets ministerium lämna in stödmyndighetens förvaltningsförklaring över beviljade stöd och stöd som myndigheten själv använt. Förvaltningsförklaringen är en blankettmall som skickas till stödmyndigheterna för ifyllande. Den undertecknade förvaltningsförklaringen skickas till Statskontorets RRP-datasystem i samband med att begäran om utbetalning upprättas. Finansministeriets förvaltningsförklaring till kommissionen grundar sig på de motsvarande bekräftelserna över de beviljade stöden från samtliga stödmyndigheter. Finansministeriets koordinator ansvarar för blanketten för förvaltningsförklaringen.

Stödmyndigheten ska upprätta och föra en beskrivning av förvaltnings- och tillsynssystemet för de stöd som stödmyndigheten beviljat och själv använt. En uppdaterad beskrivning av förvaltnings- och tillsynssystemet och revisioner av hur det genomförts bidrar för sin del till att verifiera att stödmyndighetens interna kontroll är korrekt organiserad. Beskrivningen av förvaltnings- och tillsynssystemet är en blankettmall som skickas till stödmyndigheterna och ministerierna för ifyllning. I beskrivningen av förvaltnings- och tillsynssystemet specificeras stödmyndighetens processer för beviljande, utbetalning och tillsyn av stöd samt olika riskhanteringsmetoder. Finansministeriets koordinator ansvarar för blanketten för beskrivning av förvaltnings- och tillsynssystemet.

Stödmyndigheten är skyldig att anmäla brott och andra oegentligheter i anknytning till användningen av facilitetsmedlen. Brotten ska anmälas till finansministeriet, finanscontrollerfunktionen, Statskontoret, förvaltningsområdets och ansvarsområdets ministerium, statens revisionsverk och Europeiska byrån för bedrägeribekämpning vid misstanke om sådana brott om vilka stödmyndigheten enligt 17 § 1 mom. i lagen om statens revisionsverk (676/2000) är skyldig att göra anmälan om brott. Enligt den nämnda bestämmelsen får man låta bli att göra brottsanmälan endast om handlingen med beaktande av omständigheterna bör anses vara ringa.

En anmälan ska göras till de nämnda instanserna också vid andra oegentligheter som Statskontoret har föreskrivit att vid behov ska anmälas. Befogenheten att meddela föreskrift används om det visar sig vara nödvändigt exempelvis på grund av en överenskommelse om operativa arrangemang med kommissionen eller av andra orsaker. Allvarliga oegentligheter hänvisar till allvarliga brott mot bestämmelserna mot de åtgärder som stöds genom faciliteten, det vill säga bedrägerier, korruption och intressekonflikter eller allvarliga brott mot de skyldigheter som gäller överenskommelserna om finansieringsstöd.

Stödmyndigheten har skyldighet att i fråga om projekt som den själv genomför administrativt skilja på uppgifter som gäller beviljande av och tillsyn över stöd och uppgifter som gäller genomförandet av projektet. Om stödmyndigheten inte fattar beslut om beviljandet av stöd för de projekt som myndigheten själv genomför ska den skilja på genomförandet av projektet och utövandet av tillsynen. Med kravet på att skilja på uppgifterna betonas det att den interna kontrollen av ett projekt som stödmyndigheten själv genomför och som finansieras med faciliteten för återhämtning och resiliens inte enbart kan grunda sig på normal förmansövervakning, som sker inom den organisatoriska enhet som ansvarar för projektet, utan exempelvis på tillsyn som en annan avdelning inom organisationen utför. Kravet på att skilja på uppgifterna kan kort beskrivas enligt följande:

- Den person som beviljat stödet kan inte övervaka genomförandet av ett projekt som han eller hon själv ansvarar för (interna reform- och investeringsprojekt inom förvaltningen).
- Den person som beviljat stödet kan inte betala ut, göra revisioner av eller återkräva stödet eller delta i andra fortsatta åtgärder.
- En person som betalar ut stödet och/eller utför revisions-/tillsynsåtgärder kan inte bevilja stöd, återkräva stöd eller delta i andra fortsatta åtgärder.
- En person som återkräver stöd kan inte bevilja eller betala ut stöd.

Uppgifterna ska skiljas tydligt redan innan beviljandet av stöd inleds och det ska beskrivas på uppgifts- och personalnivå i beskrivningen av förvaltnings- och tillsynssystemet. I synnerhet vid små stödmyndighetsenheter ska särskild uppmärksamhet fästas vid att det inte uppstår intressekonflikter. Om man i uppgifterna avviker från kraven på att skilja på uppgifterna ska fallen antecknas noggrant i beskrivning av förvaltnings- och tillsynssystemet. Sådana fall kan vara bland annat att beslutet om beviljande av stöd samtidigt fungerar som utbetalningsbeslut. Åtskiljandet av uppgifterna tjänar också stödmottagarnas rättsskydd samt en jämlik behandling.

1.1.1 Ministeriets roll och ansvar

Ministeriet har till uppgift att utöva tillsyn över att stödmyndigheterna inom ministeriets förvaltningsområde och ansvarsområde på behörigt sätt genomför planen för återhämtning och resiliens. Ministeriet ska inte enbart följa med hur stödmyndigheternas plan för återhämtning och resiliens framskrider inom ministeriets förvaltningsområde och sektor utan också exempelvis bedöma om stödmyndighetens förvaltnings- och tillsynssystem är ändamålsenligt samt vid behov också i större omfattning utöva tillsyn över genomförandet av stöden inom sitt förvaltningsområde och sektor. I anknäring till detta har ministeriet full rätt att få uppgifter och också rätt att utföra inspektioner hos förvaltningsområdets och ansvarsområdets stödmyndigheter samt de stödmottagare som har fått stöd av stödmyndigheterna. Ministeriet ska också inom utsatt tid till finansministeriet lämna in ministeriets förvaltningsförklaring över stöd som ministeriet och stödmyndigheter inom ministeriets ansvarsområde beviljat och som stödmyndigheterna själva använt.

1.1.2 Statskontorets roll och ansvar

Statskontoret har till uppgift att förvalta ett centraliserat, nationellt informationssystem, i vilket uppgifter om projekt som finansierats med medel från faciliteten för återhämtning och resiliens samlas. Eftersom de uppgifter som lämnas in till Statskontoret innehåller personuppgifter, som Statskontoret behandlar, är Statskontoret enligt lag även sådan personuppgiftsansvarig som avses i artikel 4.7 i EU:s allmänna dataskyddsförordning ((EU) 2016/679).

Till Statskontorets uppgifter hör att ge ministerierna och stödmyndigheterna vägledning om förvaltningen av, uppföljningen av och tillsynen över användningen av facilitetsmedlen. Statskontoret verifierar att de av stödmyndigheterna inlämnade uppgifterna innehåller samtliga uppgifter som föreskrivs. Verifieringsuppgiften omfattar åtgärder för att kontrollera att de inlämnade uppgifterna är proportionella, innehåller nödvändiga handlingar och att uppgifterna har lämnats in inom utsatt tid.

Statskontoret ska för finansministeriet, finanscontrollerfunktionen samt Europeiska unionens behöriga institutioner, organ och byråer utgående från uppgifterna i informationssystemet eller på annat sätt producera de uppgifter och utredningar som krävs för skötseln av deras lagstadgade uppgifter. Detta innebär framför allt framtagning av de uppgifter och utredningar som krävs för de nämnda myndigheternas tillsyns- och inspektionsuppgifter. Med stöd av informationssystemet producerar Statskontoret också för finansministeriet de nödvändiga uppgifterna för Finlands begäran om utbetalning.

Statskontoret övervakar och verifierar verkställandet av planen för återhämtning och resiliens och användningen av facilitetsmedlen. Uppgiften inkluderar både administrativa granskningsuppgifter och egentliga inspektionsuppgifter. Statskontoret har rätt till de uppgifter och den inspektionsrätt som krävs för uppgiften. Statskontoret utövar tillsyn över såväl stödmyndigheterna och ministerierna som vid behov

också över stödmottagarna. Statskontoret genomför proaktiv tillsyn genom att ge stödmyndigheterna anvisningar och utbildning samt tillsyn i efterhand genom att rikta olika tillsynsåtgärder till exempel på efterlevnaden av RRF-facilitetens särskilda villkor i samband med beviljandet av finansiering.

Statskontoret utövar tillsyn över och verifierar att stödmyndigheten korrigerar fel och brister i förvaltningen eller i användningen av stödet som observerats i samband med tillsyn och inspektion utförd av Europeiska unionens behöriga institutioner, finanscontrollerfunktionen, finansministeriet, Statskontoret, ministerier eller stödmyndigheter. Statskontoret övervakar genomförandet av de korrigerande åtgärderna med både administrativa kontroller och vid behov genom inspektioner.

Statskontoret har till uppgift att vid behov genom beslut ålägga stödmyndigheten att inom utsatt tid korrigerar fel och brister som Statskontoret observerar vid utförandet av verifierings- och tillsynsuppgifter för vilka stödmyndigheten inte inom rimlig tid har vidtagit korrigerande åtgärder även om bristen eller felet redan tidigare har observerats vid tillsyn utövad internt av en av Europeiska unionens behöriga institutioner, organ eller byråer, finanscontrollerfunktionen, finansministeriet, ett ministerium eller en stödmyndighet. Statskontoret har dock inte tillgång till några administrativa tvångsmedel för bekräftande av sitt beslut. Statskontorets beslut har trots det allmän betydelse för tillsynen över faciliteten. Beslutet är ett sådant ställningstagande av tillsynsmyndigheten enligt vilket stödmyndighetens agerande inte är lämpligt.

1.1.3 Finansministeriets finanscontrollerfunktionens roll

Finansministeriets finanscontrollerfunktion har som uppgift att i egenskap av oberoende övervakare granska de projekt som har finansierats med faciliteten för återhämtning och resiliens. I sin roll är funktionens verksamhet oberoende av de övriga myndigheterna som deltar i förvaltningen och genomförandet av facilitetsmedlen och den ansvarar självständigt för revisionerna och rapporteringen av observationer. Innehållet i uppgiften motsvarar de uppgifter som tillsynsmyndighet över EU-program föreskriver för controllerfunktionen i olika lagar. Controllerfunktionen utför projektrevisioner baserat på ett slumpmässigt urval samt systemrevisioner hos myndigheter som beviljar stöd. Utifrån dessa upprättar den en revisionsammanfattning som bifogas begäran om utbetalning.

Controllerfunktionen har till uppgift att göra en revision av skötseln av de uppgifter som finansministeriet, Statskontoret, ministerierna och stödmyndigheterna har anvisats enligt eller med stöd av den lag som nu stiftas. Till den externa och oberoende controllerfunktionens uppgifter hör att genom revisioner utöva tillsyn över alla de nationella myndigheter som enligt lagstiftningen har uppgifter i anknytning till de ur faciliteten för återhämtning och resiliens beviljade stöden samt uppföljning och tillsyn över dem.

Controllerfunktionens uppgift är att göra en revision av om stödmottagarna har använt stödet i enlighet med de bestämmelser, föreskrifter och villkor som gäller för stödet och om rapporteringen av de mål som satts upp för användningen av stödet är adekvat

Controllerfunktionen ska informera finansministeriet, Statskontoret och ministeriet om resultaten av utförda revisioner. Med anmälningsskyldigheten säkerställs det att de myndigheter som ansvarar för verkställandet av faciliteten får information om oegentligheter.

1.2 Bevarande av bokföringsmaterial och annat material

Stödmottagaren, andra än mottagare av statsunderstöd som avses i 7 § 3 mom. i statsunderstödslagen, stödmyndigheten, ministeriet, Statskontoret, finansministeriet och finanscontrollerfunktionen ska bevara allt bokföringsmaterial och annat material fram till utgången av 2032¹.

Bevaringstiden för bokföringsmaterial och annat material i anslutning till stöd som beviljats av stödmyndigheten får förlängas genom föreläggande av stödmyndigheten. Bevaringstiden för bokföringsmaterial och annat material i anslutning till stöd som beviljats av flera stödmyndigheter får förlängas genom förordning av finansministeriet.

1.3 Uppgifter som samlas in i RRP-datasystemet i anslutning till tillsyn och inspektion

Ministerierna/stödmyndigheterna sparar följande handlingar eller uppgifter som gäller tillsynen över RRF-faciliteten i RRP-datasystemet.

- tillsyns-/inspektionsrapporter
- resultat av tillsyn/inspektioner (klassificeringsuppgifter)
- anmälan om oegentligheter och brottsanmälan
- beslut om återkrav
- handlingar i anslutning till återbetalning av överbetalt stöd
- uppgifter om korrigerande åtgärder
- uppgifter om eventuella efteråtgärder.

Finansministeriets finanscontrollerfunktion sparar följande handlingar eller uppgifter som gäller tillsynen över RRF-faciliteten i RRP-datasystemet:

- revisionsammanfattningsrapport som lämnas i samband med begäran om utbetalning
- övriga inspektionsrapporter och resultat av inspektioner (klassificeringsuppgifter).

1.4 Artikel 22 i RRF-förordningen²

I artikel 22 i RRF-förordningen finns det bestämmelser om medlemsstaternas plikt att skydda unionens ekonomiska intressen. Alla medlemsstater ska säkerställa ett effektivt och ändamålsenligt internt kontrollsystem och process för återkrävande av belopp som utbetalats felaktigt eller använts felaktigt för andra ändamål än ad de beviljats för. När det gäller beviljad finansiering ska medlemsstaterna dessutom kontrollera att förebyggande, upptäckt och korrigerande av bedrägerier, korruption och intressekonflikter har organiserats på lämpligt sätt.

Medlemsstaterna ska för revision och tillsyn samt för tillhandahållande av jämförbara uppgifter samla in uppgifter om användningen av medel som hänför sig till åtgärder för

¹ Om inte artikel 132.2 i Europaparlamentets och rådets förordning 2018/1046 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 eller någon annan unionslagstiftning eller nationell lagstiftning kräver en längre bevaringstid.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0241&from=SV>.

genomförande av reformer och investeringsprojekt enligt planen för återhämtning och resiliens i följande standardiserade klasser:

- Namn på den slutliga mottagaren av medlen.
- Namn på entreprenören och underentreprenören, om slutmottagaren av medel är en upphandlande myndighet i enlighet med unionsrätt eller nationella rätt avseende offentlig upphandling.
- Namn (alla förnamn), efternamn (alla efternamn) och födelsedatum för den verkliga ägaren och förmånstagaren (alla verkliga ägare och förmånstagare) för mottagaren av medel eller entreprenören.
- En förteckning³ över åtgärder för genomförande av reformer och investeringsprojekt inom ramen för planen för återhämtning och resiliens, det totala offentliga finansieringsbeloppet för dessa åtgärder, med angivande av det belopp som betalats ut inom ramen för faciliteten och andra unionsfonder.

Medlemsstaterna ska uttryckligen tillåta kommissionen, Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF), revisionsrätten och, i tillämpliga fall, Europeiska åklagarmyndigheten (EPPO) att utöva sina rättigheter enligt artikel 129.1 i budgetförordningen. Medlemsstaterna ska också ålägga alla slutmottagare av medel som har betalats ut för åtgärderna för genomförande av reformer och investeringsprojekt inom ramen för planen för återhämtning och resiliens samt alla andra personer eller enheter som deltar i genomförandet av dem, att uttryckligen tillåta kommissionen, OLAF, revisionsrätten och, i tillämpliga fall, EPPO att utöva sina rättigheter enligt artikel 129.1 i budgetförordningen och ålägga alla slutmottagare av utbetalda medel motsvarande skyldigheter. Detta innebär att sökanden ska informeras om ovan nämnda organisationers rättigheter när stöd beviljas.

³ Sköts centraliserat av finansministeriet.